

Allmänna villkor och begränsningar för allmänna understöd

Vid beviljande, användning och övervakning av statsunderstöd tillämpas *statsunderstödslagen (688/2001)*. Mer detaljerade föreskrifter om tillämpningen av statsunderstödslagen för användningen av allmänna understöd framgår av *statsrådets förordning om statsunderstöd till allmännyttiga sammanslutningar och stiftelser för främjande av hälsa och social välfärd (1552/2016)* (härefter Understödsförordningen eller Uf).

Detaljerade tillämpningsanvisningar för de allmänna villkoren och begränsningarna finns i STEA:s guide "*Anvisning för tillämpning av bruksvillkor för understöd: allmänt understöd, riktat verksamhetsunderstöd och projektunderstöd*", som finns på STEAs webbplats på <http://www.stea.fi/web/sv/materialbank>.

Statsunderstödet får inte tillsammans med andra offentliga stöd överstiga det i Europeiska gemenskapens eller finsk lagstiftning föreskrivna maximibeloppet av statsunderstöd eller annat offentligt stöd (6.3 § i statsunderstödslagen).

Godtagbar användning av understöd

Statsunderstöd får användas endast för ändamål som överensstämmer med statsunderstödsbeslutet (13.1 § i statsunderstödslagen). Understödstagaren ska använda det allmänna understödet till allmännyttig verksamhet i enlighet med stadgarna.

Statsunderstöd kan användas för att understöda en verksamhet eller ett projekt som genomförs av någon annan än understödstagaren och som uppfyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet endast om det har beviljats för det.

Om statsunderstödet beviljas för att användas för att understöda en verksamhet eller ett projekt som genomförs av någon annan än understödstagaren och som fyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet, ska statsunderstödstagaren ingå ett avtal om understödets användning, övervakningen av dess användning och villkoren för dessa med den som genomför verksamheten eller projektet (statsunderstödslagen 7.2 §).

Statsunderstödstagaren ska vid användningen av statsunderstödet inom det projekt eller den verksamhet som understöds iaktta de villkor och begränsningar som uppställts i statsunderstödsbeslutet (13.2 § i statsunderstödslagen).

Det allmänna understödet får inte användas till verksamheter som lagstadgat eller på annat sätt uppenbarligen tillkommer statens, en kommuns eller ett religiöst samfunds

organiseringsansvar. Understödet får inte användas till förverkligande av serviceverksamhet på marknadsvillkor.

Användningstid och utgång av understödet

Allmänt understöd får användas till kostnader eller utgifter som uppstår under det år understödet beviljas och det därpå följande kalenderåret, om det inte av understödsbeslutet framgår att understödet också får användas till kostnader eller utgifter eller underskott som uppstått före det år understödet beviljades (Uf 15.2 §).

Om understödet har använts till kostnader för upphandling av sådana lösa anläggningstillgångar som hänför sig till den understödda verksamheten, får tillgångarna inte på ett bestående sätt användas i något annat syfte än det som fastställs i statsunderstödsbeslutet, och ägande- eller besittningsrätten till tillgångarna får inte överlåtas till någon annan under tillgångarnas användningstid, som är högst fem år efter att understödets sista rat har betalats. Således kan små anskaffningar såsom telefoner tas ur bruk när deras normala användningstid tar slut redan innan det har gått fem år efter att understödets sista rat har betalats.

Rätten att få utbetalning av ett beviljat understöd förfaller, om understödstagaren inte har företett en för utbetalningen av understödet nödvändig, godtagbar utredning före utgången av det kalenderår som följer på det år då understödet beviljades eller inom den förlängda användningstid som beviljats på understödstagarens ansökan.

Godtagbara kostnader

Som godtagbara kostnader betraktas nödvändiga och rimliga resekostnader som föranleds av den verksamhet eller det projekt som anges i understödsbeslutet. Vid uppsägning av personal kan det allmänna understödet endast användas till att täcka lönekostnader förenade med arbetsskyldighet, det vill säga gentemot vilka faktiska arbetsprestationer utförs för den understödda verksamheten.

Kostnader för lösegendom och lokaler

Allmänt understöd får användas till kostnader som föranleds av den understödda verksamheten och till utgifterna för anskaffning av sådana lösa anläggningstillgångar som hänför sig till den understödda verksamheten.

Allmänt understöd får inte användas till sådana utgifter för upphandling av lösa anläggningstillgångar som föranleds av inrättande, utbyggnad, omorganisering eller ombyggnad av en verksamhetsenhet.

Som kostnader för den understödda verksamheten godkänns inte sådana kostnader för grundande av enheter eller enheters verksamhet som föranleds av byggande, utbyggnad eller ombyggnad av lokalerna.

Om den understödda verksamheten äger rum i lokaler som understödstagaren äger, godkänns som lokalkostnader endast driftsvederlaget för lokalerna samt kostnader för användning och underhåll av lokalerna, såvida dessa inte ingår i det ovannämnda driftsvederlaget. Kostnader för reparationer och finansieringsvederlag kan inte täckas med allmänna understöd.

Självfinansieringsandelen för investeringsbidrag kan inte täckas med allmänna understöd. Såvida understödstagaren äger de lokaler som finansierats med investeringsunderstöd från STEA eller RAY och i enlighet med användningsändamålet för investeringsunderstödet hyr ut dessa lokaler till en aktör som betalar hyran med understöd från STEA, kan understödstagaren under 20 år från beviljandet av investeringsunderstödet uppbära högst en hyra som motsvarar förvaltningskostnaderna för lokalen samt sådana kostnader som direkt föranleds av uthyrningen.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatten godkänns som understödd kostnad endast om den utgör en slutgiltig kostnad för organisationen.

Bokföring av kostnader

Som godtagbara kostnader för respektive år beaktas de kostnader som i enlighet med 3 kap. 3 § 1 mom. 6 punkten i bokföringslagen (1336/1997) ska tas upp i bokslutet för räkenskapsperioden i fråga. Om understödet används till att anskaffa lösa anläggningstillgångar och anläggningsutgifterna aktiveras i bokföringen, kan anläggningsutgifterna dock i sin helhet beaktas som godtagbara kostnader för anskaffningsåret.

Avdrag för övrig avkastning

Från de godtagbara kostnaderna avdras de övriga offentliga understöd som har beviljats för samma ändamål. Om understödets andel av de godtagbara kostnaderna anges i understödsbeslutet, kan understödet tillsammans med andra offentliga understöd vara högst så stort som den angivna understödsandelen, om inget annat framgår av understödsbeslutet.

För försäljning av material och publikationer, uthyrning av lokaler och utbildningsverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet betraktas enbart det underskott som uppstår vid verksamheten som godtagbar kostnad. Om underskotten från verksamheterna i fråga inte tillförlitligt kan verifieras i bokföringen avdras den ovan nämnda avkastningen från alla de kostnader som föreslagits att ska täckas med det allmänna understödet när godtagbara kostnader räknas ut.

För de kostnadsrater som vidarefaktureras godkänns endast de faktiska kostnader som understödstagaren slutligen ska betala.

Kostnader som inte godkänns för allmänna understöd:

- avskrivningar och kalkylmässiga poster, såsom kalkylmässiga hyror samt reserveringar (med undantag för semesterlönereserveringar)
- amorteringar på lån, finansieringskostnader eller räntor
- icke-lagstadgade tilläggspensioner eller resultatpremier
- kostnader för kapitalanskaffning
- kostnader för affärs- och placeringsverksamhet samt ekonomisk verksamhet
- verksamhetskostnader för verksamhet för vilken det allmänna eller särskilda organiseringsansvaret åligger kommunen, staten eller annan myndighet
- verksamhetskostnader för verksamhet som lagstadgat eller på annat sätt uppenbarligen tillkommer kyrkans eller annat religiöst samfunds organiseringsansvar
- terapi eller därmed jämförbar verksamhet som utförs av en yrkesutbildad person (lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården 817/2015 och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården 559/1994)
- rättegångskostnader eller ersättningar som har utdömts av en domstol och övriga betalningar av straffnatur, såsom förpliktelser för återkrav, böter, dröjsmålsräntor eller påminnelseavgifter
- kostnader för grundande av enheter eller deras verksamhet som hänför sig till byggande, utbyggnad eller ombyggnad av lokaler
- sådana anskaffningskostnader för lösa anläggningstillgångar som uppstår som en följd av att en verksamhetsenhet grundas, byggs ut, omorganiserar eller byggs om
- flitpenning eller därmed jämförbar ersättning (arbetsverksamhetspenning eller arbetsandelspenning)
- betalda löner utan arbetsskyldighet (till exempel vid uppsägning)
- penninggåvor
- kostnader för årsfester/jubileumsår
- övriga understödsobjekts kostnader eller underskott.

Understödstagarens skyldigheter

Informationsskyldighet

Understödstagaren ska till STEA lämna in riktiga och tillräckliga uppgifter för övervakningen av att villkoren i understödsbeslutet iakttas.

Understödstagaren ska utan dröjsmål meddela om ändringar som påverkar uppnåendet av användningsändamålet för understödet eller om andra ändringar som påverkar användningen av understödet. Med ändring avses i synnerhet ändringar som påverkar uppfyllandet av de villkor och begränsningar som satts upp för användningssättet för understödet. Ändringar som påverkar användningen av understödet är också väsentliga ändringar i kvaliteten eller omfattningen på genomförandet av den understödda verksamheten eller i dess övriga finansiering i förhållande till informationen som anges i understödsansökan och som använts som grund för understödsbeslutet.

Understödstagaren ska sträva efter att meddela om ändringar omedelbart efter att hen själv fått kännedom om dem.

Skyldighet till konkurrensutsättning i enlighet med upphandlingslagen

Understödstagaren ska utöver skyldigheten att iaktta den allmänna nationella och EU-lagstiftningen särskilt redogöra för och i sin verksamhet beakta eventuell skyldighet att iaktta gällande upphandlingslagstiftning (*lagen om offentlig upphandling och koncession 1397/2016*). Utöver offentlig förvaltning är de understödstagare som inte hör till staten, kommunerna eller församlingarna upphandlande enhet, såsom avses i lagen om upphandling, och därmed skyldig att konkurrensutsätta de upphandlingar som görs med det allmänna understödet med beaktande av förfaringsätt i enlighet med lagen om upphandling, såvida understödstagaren uppfyller kriterierna för ett offentlighetsorgan i enlighet med upphandlingslagen.

Med upphandling avses bland annat köp av varor och tjänster, hyra och därmed jämförbar verksamhet samt utläggning på entreprenad mot ekonomiskt vederlag. En upphandling är inte till exempel

- utförande av eget arbete,
- anställning i anställningsförhållande eller
- anskaffning eller arrende av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom.

Skyldighet att be om jämförbara anbud

Alla upphandlingar bör göras på det ekonomiskt mest fördelaktiga sättet.

Även om upphandlingen inte omfattas av tillämpningsområdet för lagen om offentlig upphandling förutsätter STEA att alla större upphandlingar förverkligas genom att be om jämförbara anbud av olika varu- och tjänsteleverantörer. Detta görs för att hålla kostnader på en rimlig nivå och gäller fall då upphandlingsvärdet är minst 20 000 euro + moms. Förfarandet är inofficiellt. Om upphandlingar måste göras utan att be om jämförbara anbud, till exempel på grund av upphandlingens karaktär, förutsätter STEA att understödstagaren motiverar valet av förfarande. Detta kan dokumenteras till exempel i styrelsens mötesprotokoll, i upphandlingsprotokollet eller i något övrigt motsvarande dokument. De handlingar som anknyter till offertbegäran ska sparas omsorgsfullt till exempel som bilaga till det organs protokoll som behandlar upphandlingsbeslutet. Om en upphandling genomförs samtidigt i separata delar ska det uppskattade värdet på samtliga delar beaktas vid beräkning av upphandlingsavtalets uppskattade totalvärde.

Skyldigheten att be om jämförbara anbud förverkligas genom att be om anbud från flera än en varu- eller tjänsteleverantör.

Alla upphandlingar som görs med understöd bör baseras på understödsbeslutets användningsändamål- och villkor.

Om understödstagaren själv producerar en tjänst eller en vara som den behöver, är det inte fråga om en upphandling. Då beaktas som godtagbara kostnader endast tjänstens eller varans faktiska produktionskostnader.

Organisering av arbetstidskontroll

De personalkostnader som föreslagits att ska täckas med det allmänna understödet ska bygga på faktiskt arbete inom den understödda verksamheten. Om en arbetstagare som anställts för den understödda verksamheten också arbetar inom understödstagarens övriga verksamhet eller vid flera än ett understödsobjekt ska denna användning av arbetstiden verifieras genom att kontrollera utförandet av arbetsuppgifter.

Om de arbetstagare som anställts i uppgifter vid understödsobjektet på heltid endast arbetar inom det understödda investeringsprojektet räcker det med att understödstagaren endast ser till ~~arbetstidsbokföring~~ enligt arbetstidslagen. Då är någon separat arbetstidskontroll inte nödvändig. Ett undantag utgör de situationer där personer som anställts med det allmänna understödet använder sin arbetstid till följande uppgifter: försäljning av tillbehör och publikationer, uthyrning av lokaler samt utbildningsverksamhet eller därmed jämförbar verksamhet. Eftersom man som godtagbara kostnader för de ovan nämnda verksamheterna endast beaktar verksamhetens underskott, ska man med hjälp av arbetstidskontroll kunna verifiera den arbetstid som använts till verksamheterna i fråga.

Tillfälligt arbete i andra uppgifter

Om en person som anställts för den understödda verksamheten tillfälligt använder en del av sin arbetstid till att utföra andra uppgifter inom organisationen, allokeras hens lönekostnader för denna del till den aktuella verksamheten. Understödsstagaren ska i dessa fall se till en timbaserad arbetstidskontroll per kostnadsställe, så att de lönekostnader som allokerats till understödsobjekten tillförlitligt kan fastställas.

Långvarigt arbete i andra uppgifter

Om arbetstagaren permanent eller under längre perioder samtidigt arbetar med olika uppgifter eller vid olika understödsobjekt inom organisationen, kräver allokeringen av personalkostnaderna för arbetstagaren till understödsobjekten utöver den ovan nämnda arbetstidskontrollen att den faktiska arbetsinsatsen för understödsobjektet motsvarar motiveringarna i understödsansökan och att den faktiska arbetsmängden inte väsentligt avviker från uppskattningen av den direkta arbetsprestation i fråga om innehållsligt kunnande som allokeras till objektet och som anges i understödsansökans budget.

För understödsobjekt godkänns alltså inte sådana personalkostnader som föranleds av arbetsinsatser som inte anges i understödansökan och dess budget. För understödsobjekt godkänns inte heller sådana arbetsprestationer som har uteslutits i understödsbeslutets villkor.

En timbaserad arbetstidskontroll per kostnadsställe kan genomföras på olika sätt, men den ska vara timbaserad och fortlöpande. Arbetstidskontrolluppgifterna ska dokumenteras på ett tillförlitligt sätt och visas upp för STEA på begäran.

Avstämning av arbetstidskontroll i bokföringen

STEA kräver att de andelar av personalkostnaderna som bokförts för understödsobjektens kostnadsställen avstäms med de faktiska arbetstimarna enligt arbetstidskontrollen. Om den faktiska arbetstiden vid understödsobjektet enligt arbetstidskontrollen skiljer sig från allokeringen enligt bokföringen ska personalkostnaderna korrigeras för kostnadsställena enligt utfallet. Personalkostnaderna för arbetstagarna kan **under räkenskapsperioden** bokföras för verksamhetsspecifika kostnadsställen enligt prognosen men avstämningen och eventuella korrigeringar i bokföringen ska göras i bokslutet åtminstone en gång om året.

Med personalkostnader som korrigeras avses i detta sammanhang lönekostnader för personalresurser, lagstadgade bikostnader för löner samt frivilliga personalkostnader. Också kostnaderna för sjukfrånvaro ska allokeras till de olika kostnadsställena i relation till de faktiska arbetstimarna.

Val av kunder

Om det i ett understödsbeslut avseende allmänt understöd eller anknytande specialvillkor förutsätts att kunderna ska väljas på basis av ansökningar, ska understödstagaren

- 1) vid valet av kunder fästa avseende vid sociala faktorer och hälsfaktorer som visar behovet av service eller stöd eller inkomsterna för kunden och en person som lever med kunden i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållande samt tidigare deltagande i motsvarande understödd verksamhet,
- 2) informera om ansökningsförfarandet och urvalskriterierna i så stor utsträckning som möjligt med beaktande av det understödsbelopp som står till förfogande,
- 3) ordna uppföljning och statistikföring av valet av kunder så att det utan svårigheter går att övervaka att villkoren för användningen av understödet följs,
- 4) bevara dokumenten som gäller val av kunder på samma sätt som verifikaten bevaras.

Allmänt understöd kan inte användas till terapi eller därmed jämförbar verksamhet som utförs av en yrkesutbildad person (lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården 817/2015 och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården 559/1994). Om understödet har beviljats för att användas till intensivt arbete med individer, ska mötena begränsas till i genomsnitt fem individbesök per kund.

Bokföring och revision

Understödstagaren ska ordna bokföringen så som föreskrivs i bokföringslagen.

Understödstagaren ska ordna sin bokföring så att det är möjligt att i bokföringen tillförlitligt kontrollera hur understödet används.

Tillförlitlig uppföljning av användningen av understödet förutsätter att det grundas ett eget kostnadsställe separat för övriga funktioner för bokföringen av kostnaderna för respektive understödsobjekt.

Om den verksamhet som täcks med allmänt understöd omfattar försäljning av tillbehör eller publikationer, uthyrning av lokaler, utbildningsverksamhet eller därmed jämförbar

verksamhet, ska dessa funktioner följas upp på separata kostnadsställen, eftersom man som godtagbara kostnader för dessa funktioner endast beaktar verksamhetens underskott.

Konton och förklaringarna av transaktionerna i bokföringen ska namnges noggrant så att de är tillräckligt informativa och ger rätt information om användningen av understödet.

Understödstagaren ska ordna revisionen så som föreskrivs i revisionslagen (1141/2015).

Om understöd har använts enligt prestationsprincipen under räkenskapsperioden till ett belopp om minst 100 000 euro, ska understödstagaren dessutom lämna in revisorns rapport om användningen av understöden under räkenskapsperioden, såvida inget annat föranleds av understödsbeslutet.

Uppföljning och utvärdering av understöd

Understödstagaren ska ordna uppföljning och utvärdering av den understödda verksamheten så att STEA på ett tillförlitligt sätt kan följa upp hur resultatrik användningen av understödet är samt dess ändamålsenlighet.

Med utvärdering avses produktion av information om den understödda verksamheten, hur den lyckats, dess utvecklingsbehov och de åstadkomna resultaten samt verksamhetens effekter i relation till de mål som understödstagaren satt upp för verksamheten.

Utredningar som ska lämnas in

1) Understödstagaren ska för varje år, före utgången av maj följande år, upprätta en redovisning över användningen av understödet (årsredovisning).

I e-tjänsterna ska man till årsredovisningen bifoga:

- Verksamhetsberättelse och/eller årsberättelse
- Undertecknat bokslut
- Balansspecifikationer
- Koncernbokslut samt koncernens verksamhetsberättelse (om en sådan utarbetas frivilligt eller på grund av förpliktelser i lagen)
- Undertecknad revisionsberättelse (och/eller verksamhetsgranskningsberättelse) och revisorns (och/eller verksamhetsgranskarens) promemorior, samt
- om understöd har använts enligt prestationsprincipen under räkenskapsperioden till ett belopp om minst 100 000 euro, ska understödstagaren dessutom lämna in revisorns rapport om användningen av understöden under räkenskapsperioden, såvida inget annat föranleds av understödsbeslutet.

2) Understödstagaren ska på begäran lämna in en utredning om resultat och effekter.

3) Understödstagaren ska på begäran även lämna in andra utredningar som är viktiga för övervakningen av understöden.

Skyldighet att återbetala understöd

Understödstagaren ska utan dröjsmål återbetala ett understöd eller en del av det som hen fått på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund. Understödstagaren ska också återbetala understödet eller en del av det om det inte kan användas på det sätt som förutsätts i understödsbeslutet. Om det belopp som ska återbetalas är högst 100 euro, behöver det inte betalas tillbaka.

Ränta

Understödstagaren ska räknat från den dag då statsunderstödet betalades på det belopp som återbetalas eller återkrävs betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter.

Om det återkrävda beloppet inte betalas senast på den av STEA eller social- och hälsovårdsministeriet utsatta förfallodagen, ska man betala en årlig dröjsmålsränta på beloppet enligt den räntesats som avses i 4 § 3 mom. i räntelagen.

Rätt till insyn

STEA har rätt att utföra för utbetalningen av understöd och övervakningen av dess användning nödvändiga inspektioner som gäller understödstagarens ekonomi och verksamhet. Om understödet har beviljats för att användas till verksamhet som genomförs av någon annan än understödstagaren och som fyller ändamålet enligt understödsbeslutet har STEA rätt att vid behov inspektera ekonomi och verksamhet för den som genomför verksamhet enligt understödsbeslutet.

Understödstagaren ska utan ersättning ge den tjänsteman som utför inspektionen och en i 16 § 2 mom. i statsunderstödslagen avsedd revisor alla de uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för inspektionen samt även i övrigt bistå vid inspektionen.

Förbud mot utbetalning av understöd och återkrav

Social- och hälsovårdsministeriet kan besluta att utbetalningen av understödet ska upphöra och att det understöd som redan betalats ut, eller en del av det, ska återkrävas, om understödstagaren har använt understödet för andra ändamål än dem som anges i understödsbeslutet eller om understödstagaren inte har följt de villkor och begränsningar som tagits med i understödsbeslutet.

Social- och hälsovårdsministeriet är skyldigt att återkräva understödet om understödstagaren har använt understödet för ett väsentligen annat ändamål än vad det har beviljats för eller angivit STEA en felaktig eller vilseledande uppgift om en omständighet som väsentligt har inverkat på erhållandet av understöd, dess belopp eller villkor eller hemlighållit en sådan omständighet, eller väsentligt brutit mot förordningar för användning av statsunderstöd eller villkor angående det.

Innan återkrav vidtas eller i samband med det har STEA rätt att sätta understödsobjektet i betalningsförbud, om STEA har en grundad anledning att misstänka att understödet inte har använts till ett ändamål enligt understödsbeslutet. Ett betalningsförbud kan sättas också om STEA har en grundad anledning att misstänka att understödstagaren inte har gett korrekta eller tillräckliga uppgifter för betalningen eller kontrollen av understöd till STEA.

Om understödstagaren eller hens i 47 kap. 8 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen (39/1889) avsedda företrädare genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för ett brott som avses i 47 kap. 6 a § i strafflagen (39/1889) eller ett brott som avses i 186 § i utlänningslagen (301/2004) eller om statsunderstödstagaren genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift som avses i 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), kan STEA fortsätta att betala ut understödet och social- och hälsovårdsministeriet låta bli att återkräva ett redan betalt understöd eller en del av det endast av särskilt vägande skäl.

Överföring av understöd och ringa förändringar i understödsbeslutet

STEA kan på understödstagarens ansökan av särskilda skäl göra ringa förändringar och ändringar av teknisk karaktär i understödsbeslutet, samt överföra understödet till en annan allmännyttig, rättskapabel förening eller stiftelse. Ändringarna får inte göras innan man fått ett positivt beslut om ansökan.

STEA kan på understödstagarens ansökan av särskilda skäl även förlänga understödets användningstid. Ansökan som gäller det ska lämnas in till STEA via e-tjänsten under understödets användningstid.